

Bestyrelsens beretning 2024

Indhold

Forord v/Per Paludan Hansen	3
DFS' politiske interessevaretagelse i 2024	4
DFS kæmper stadig mod bøvlet	6
DFS og medlemmer finder fælles grønt fodslag	8
Demenskor i Danmark vandt Folkeoplysningens Pris	10
Politisk håndsrækning til de folkeoplysende skoler	14
DFS og medlemmer indtager ny scene på Folkemødet	16
Og alt det andet ...	20
Nyt fra bestyrelsen og sekretariatet	23
Medlemsliste	24
Bestyrelsesmedlemmer	25
Netværk og repræsentationer	26

Om årets beretning

Beretningen består af en række artikler, der hver især sætter fokus på de vigtigste dele af vores arbejde.

Økonomipapirer, forslag og andre bilag til repræsentantskabsmødet udsendes i et særskilt hæfte.

Redaktion: Lisa Ioannou
Lay-out: Rikke Saabye
Forsidefoto: DFS

Forord

Folkeoplysning i en krisetid

Vi lever i en turbulent tid. I de store krisers tid. Man skal ikke se mange minutters tv-avis, læse mange sider af en avis eller tilbringe meget tid på en netavis, før man hører politikere, analytikere, kommentatorer tale om en uforudsigelig verden i brand.

Med valget af en ny præsident i USA har verdensordenen ændret sig, og er i manges øjne blevet mere uforudsigelig – sågar utryg.

Der bliver talt om kriseberedskab, militær oprustning og cybersikkerhed. Der er brug for, at Danmark rykker sammen, når kriserne presser sig på.

Hvilken rolle spiller de folkeoplysende skoler, foreninger og aktører så i en forandret verden?

I mine øjne har vi aldrig været mere relevante siden DFS blev stiftet i 1941. Og det gælder alle dele af den folkeoplysende familie.

Det er blandt andre folkeuniversiteterne, kulturhusene, aftenskolerne og bibliotekerne, der kan skabe et rum, hvor vi ser hinanden i øjnene, når vi debatterer, så uenigheder ikke splitter os som folk, men i stedet gør os klogere og udvider vores horisont.

Det er de folkeoplysende aktører, der klæder os på med saglig, pålidelig viden, der betyder, at vi møder verden med nysgerrighed i stedet for frygt.

Det er de dannende, meningsfulde fællesskaber i de folkeoplysende skoler som efterskoler, højskoler og frie fagskoler, der giver unge håb om, at de kan forandre verden, hvis de står sammen eller bruger deres stemme.

Det er landets mange kor og amatørteatre, der lærer os om vores fælles kulturarv og de værdier, vores samfund bygger på, igennem kreativitet og fællesskab.

Og jeg kunne blive ved.

De folkeoplysende aktører styrker med andre ord demokratiet, fællesskabet, vores værdier og kritiske sans.

Hvornår har det været vigtigere i vores levetid?

Men for at de folkeoplysende aktører kan være med til at løfte så vigtig en opgave, som verden står over for, er det afgørende, at de har de rette vilkår, rammer og muligheder.

Det er DFS' kerneopgave at arbejde for netop det, og i denne beretning kan I blive klogere på, hvordan vi helt konkret har gjort det i det forgangne år.

Demokrati trives bedst med et sundt foreningsliv og et oplyst folk.

**Per Paludan Hansen, formand,
Dansk Folkeoplysnings Samråd.**

Interessevaretagelse

DFS' politiske interesse- varetagelse i 2024

DFS' interessevaretagelse spænder bredt. Her får du et overblik over nogle af de sager, som DFS har arbejdet med i løbet af det seneste år.

Kulturpas for udsatte unge. Bedre vilkår for støtte til EU-oplysning. Ret til ytringsfrihed i kulturhuse og foreninger. Og en revision af Folkeoplysningsloven.

Så vidtrækkende har DFS' interessevaretagelse været i 2024. Og her nævner vi ikke engang DFS' arbejde med afbureaukratisering af foreningslivet og foreningernes bøvl i banken, som har sin egen artikel her i beretningen.

Lad os starte med de unge.

Den 20. november 2024 lancerede regeringen og en række oppositionspartier en model for det såkaldte 'kulturpas', der skal hjælpe udsatte unge ind i nye kultur-, idræts- og foreningsfællesskaber og ruste dem til at komme tættere på en uddannelse eller et job.

Forud for lanceringen var DFS i tæt dialog med Kulturministeriet, hvor vi lagde vægt på de mange gode erfaringer folkeoplysende skoler og foreninger har med at hjælpe lige netop denne målgruppe på vej i livet.

Den centrale del af det nye pas består af et digitalt betalingskort på 1000 kr. om året, som unge i målgruppen kan bruge på at købe sig adgang til fællesskabsskabende kultur-, forenings- og idrætsaktiviteter.

Et nationalt partnerskab bestående af organisationer inden for bl.a. idræt, forenings- og kulturlivet – med Dansk Kulturliv og Danmarks Idrætsforbund i spidsen – får til opgave at få betalingskortet ud at leve.

Den anden del af passet består af såkaldte 'kulturpasforløb'. Her kan institutioner, organisationer, foreninger og civilsamfundsaktører, der bl.a. via folkeoplysning arbejder med at udvikle fællesskabsskabende ugemiljøer, søge om støtte til eksisterende eller nye projekter, der bl.a. fremmer de unges beskæftigelse. I DFS håber vi, at flere unge nu får gavn af de folkeoplysende fællesskaber.

Oplysning om EU og frihedsrettigheder

DFS brugte også en del af 2024 på at skabe gode vilkår for oplysning om EU på vegne af vores medlemmer fra Europabevægelsen, Nyt Europa og Demokrati i Europa Oplysningsforbundet (DEO).

I forbindelse med en ændring af Europa-Nævnets bekendtgørelse har vi arbejdet for at få lettet de administrative krav til ansøgere af puljerne under Europa-Nævnet. Her er vi langt hen ad vejen lykkedes med at forhindre, at der kommer dårligere vilkår for de folkeoplysende foreninger, som har EU-oplysning som hovedformål.

Ytringsfrihed i kommunerne

"For mig at se, er der tre grundlæggende principper på spil i denne sag: demokrati, ytringsfrihed og foreningsfrihed. Principper som vi aldrig må tage for givet, og som vi altid skal værne om og kæmpe for."

Sådan udtalte DFS' formand, Per Paludan Hansen, sig om en anden sag, som også har fyldt i det forgangne år handler om noget så grundlæggende som ytringsfrihed.

DFS var i løbet af efteråret i dialog med Københavns Kommune, hvor Kultur- og Fritidsforvaltningen havde sendt et brev til kommunens kulturhuse og folkeoplysende foreninger, der indskærpede, hvornår man må ytre sig om udenrigspolitiske emner i kommunale lokaler.

Sammen med gode folk fra vores medlem Kulturhusene i Danmark har vi presset på for at få Københavns Kommune til at præcisere deres udmelding, så der ikke opstår selvcensur blandt de folkeoplysende aktører i kommunen – og i værste fald i andre kommuner også. DFS følger fortsat sagen tæt.

Foto: DFS

Støvet lovgivning

Mange steder i Danmark oplever den folkeoplysende voksenundervisning, at Folkeoplysningslovens nuværende tilskudsmodel, hvor der er forskellige tilskudsbrøker til hver enkelt undervisningsform, begrænser skolernes mulighed for at tilbyde de aktiviteter, der efterspørges i deres lokalområder – fx ift. temaer som grøn omstilling og sundhed/trivsel.

Samtidig er tilskudsmodellen meget kompleks, hvilket øger de administrative byrder for både skoler og kommuner i forbindelse med håndteringen af ansøgninger om tilskud/lokaler og regnskabs-aflæggelse.

DFS har derfor i flere år kæmpet for, at Folkeoplysningsloven støves af, så den bliver mere tidssvarende, enkelt og moderne, og så der skabes en stabilitet og forudsigelighed omkring de økonomiske rammer.

Konkret arbejder DFS bl.a. for, at kommunernes tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning fremover skal være på minimum 1/3 af de samlede udgifter i stedet for det nuværende loft på maksimalt

1/3 til den almene undervisning. Derudover arbejder vi også for, at den folkeoplysende voksenundervisning får mulighed for at planlægge deres tilbud af henholdsvis almen undervisning og fleksibelt tilrettelagte aktiviteter mere frit og enkelt hen over året.

DFS var bl.a. i dialog med KL og flere kulturredørere om loven i løbet af 2024.

"FOR MIG AT SE, ER DER TRE GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER PÅ SPIL I DENNE SAG: DEMOKRATI, YTRINGSFRIHED OG FORENINGSFRIHED. PRINCIPPER SOM VI ALDRIG MÅ TAGER FOR GIVET, OG SOM VI ALTID SKAL VÆRNE OM OG KÆMPE FOR."

Per Paludan Hansen, formand, DFS

DFS kæmper stadig mod bøvlet

Bøvl. Bureaucrati. Byrder. Trælst barn har mange navne. Og er desværre alt for velkendt hos de folkeoplysende skoler og foreninger. DFS forsøgte i løbet af 2024 at gøre det hele – bare lidt – lettere.

”Regeringen går til kamp mod regeltyranni”.

Sådan lød overskriften på SVM-regeringens afbureaukratiseringsudspil, der skal fjerne bureaukrati og gøre livet lettere for foreninger over hele Danmark.

Udspillet, der blev lanceret i august 2024, bestod af i alt otte initiativer.

Heriblandt er et forslag om at lempe bygningsreglementet for at gøre det lettere at afholde blandt andet markeder og mindre musikarrangementer.

Regeringen har også lovet at se på mulighederne for at give flerårige tilladelser til arrangementer, så foreninger ikke skal søge kommunen hvert år.

”Dagens udspil er et rigtig fint første skridt i forhold til at tage livtag med de bureaukratiske udfordringer, som kvæler det danske foreningsliv, som vi alle holder så meget af. Men arbejdet stopper ikke med dette her udspil. Derfor er arbejdet i partnerskabet, som DFS indgår i, også rigtig vigtigt i forhold til for alvor at komme det bureaukratiske bøvl til livs,” udtalte DFS-formand, Per Paludan Hansen, i forbindelse med lanceringen af udspillet.

’Praksis-bureaukrati’

Som en del af udspillet nedsatte regeringen også et partnerskab af organisationer fra det frivillige foreningsliv, der skal komme med anbefalinger til, hvilke yderligere regler der kan forenkles eller helt fjernes.

DFS’ formand, Per Paludan Hansen og DFS’ sekretariatschef, Ulrik Kampmann, har repræsenteret DFS i det nye partnerskab ved flere møder i Kulturministeriet. Her har hovedbudskabet været, at der skal gøres op med det ’praksisbureaukrati’, som folkeoplysende skoler og foreninger oplever i deres møder med kommunerne.

Det handler bl.a. om kommunernes praksis for godkendelser, tildeling af tilskud og lokaler og indsendelse af regnskaber, som er meget forskellig fra kommune til kommune.

Ofte er løsningerne lavpraktiske – man kan fx komme langt med gode aftaler med den kommunale sagsbehandler, den lokale skolepedel, via bedre udnyttelse af kommunernes boligmasse og via mere fleksible lokalebookingsystemer.

Det håber vi at finde løsninger på, når partnerskabets anbefalinger skal forelægges for regeringen og i sidste ende Folketinget i løbet af 2025.

Sejr i sag om bank-bøvl

Kampen mod bøvl og bureaukrati, når foreninger ønsker at oprette en bankkonto, nåede også en milepæl i 2024, da Folketinget vedtog et lovforslag, der styrker foreningernes mulighed for at få adgang til en basal betalingskonto.

Foto: Nana-Reimers

Det var en foreløbig kulmination på tre års politisk pres, hvor DFS og flere gode kolleger i de andre danske foreningsorganisationers arbejde endelig bar frugt.

Loven løser delvist den udfordring, som foreninger har, når de i dag oplever, at bankerne afviser at åbne en konto til dem. Ofte bliver foreningerne nødt til at bruge meget tid på at gå fra bank til bank, før det lykkes. Tid, der går fra det, som de brænder for; at skabe spændende aktiviteter og meningsfulde fællesskaber for andre mennesker. Derfor har DFS sammen med de øvrige foreningsorganisationer kæmpet for lovændringen.

Et centralt element i loven er også, at foreningerne nu får bedre mulighed for at klage, hvis en bank afviser at tage dem ind som kunder. Det vurderes at have en forebyggende effekt.

Hvidvaskreglerne skyder gråspurve med kanoner

Selvom loven om en basal betalingskonto for foreninger var et vigtigt skridt på vejen mod at mindske det bureaukratiske bøvl, så fjerner kontoen ikke de

skrappe dokumentationskrav fra bankerne, der følger af loven om hvidvask og terrorfinansiering – populært kaldet ’Hvidvaskloven’.

DFS bakker naturligvis op om lovens intention om at forebygge og bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering. Men det er afgørende, at indgrebene står mål med effekten. Vi skal finde den rette balance mellem tillid og kontrol.

Derfor har DFS i løbet af 2024 også været i dialog med Erhvervsministeriet og Finanstilsynet om yderligere tiltag, der kan mindske bøvlet.

Særligt interessant er det, at erhvervsministeren har varslet, at der kommer en såkaldt ’model for digital registrering’, hvor foreninger – hvis det implementeres rigtigt – kan indsende den relevante dokumentation, som bankerne efterspørger.

Målet er, at det hele så bliver – bare lidt – lettere.

”DAGENS UDSPIL ER ET RIGTIG FINT FØRSTE SKRIDT I FORHOLD TIL AT TAGE LIVTAG MED DE BUREAUKRATISKE UDFORDRINGER, SOM KVÆLER DET DANSKE FORENINGSLIV, SOM VI ALLE HOLDER SÅ MEGET AF. MEN ARBEJDET STOPPER IKKE MED DETTE HER UDSPIL. DERFOR ER ARBEJDET I PARTNERSKABET, SOM DFS INDGÅR I, OGSÅ RIGTIG VIGTIGT I FORHOLD TIL FOR ALVOR AT KOMME DET BUREAUKRATISKE BØVL TIL LIVS.”

Per Paludan Hansen, formand Dansk Folkeoplysnings Samråd

”VI ANSER DET SOM EN NATIONAL OPGA VE AT TÆNKE PÅ KLODEN OG DEM, DER KOMMER EFTER OS, VED AT SIKRE BÆREDYGTIG DANNE LSE.”

Kim Nøhr Skibsted, direktør for Grundfos Fonden

Foto: Julie Meldhede Kristensen

UBU

DFS og medlemmer finder fælles grønt fodslag

DFS er sammen med en række medlemmer en del af partnerskaberne for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling – kaldet UBU. Målet er at få bæredygtighed ind i uddannelser og folkeoplysning.

Den grønne omstilling af vores samfund er ofte blevet sammenlignet med at vende en kæmpe stor supertanker 180 grader.

En så stor og gennemgribende samfundsændring er med andre ord besværlig, hvor det nogle gange lykkedes at gå to skridt frem for så at gå ét tilbage.

Den grønne omstilling kræver, at alle løfter i flok og er engageret og har viden om bæredygtighed, hvis vi skal nå i mål som samfund.

Derfor er DFS og andre spillere i den folkeoplysende verden en del af partnerskaberne for 'Uddannelse for Bæredygtig Udvikling' – også kaldet UBU. Sammen har de folkeoplysende aktører fundet et fælles fodslag og vil sammen arbejde for at den grønne omstilling lykkes ved hjælp af folkeoplysning og dannende fællesskaber.

UBU består af otte partnerskaber og hele 80 organisationer, der dækker hele uddannelsessektoren lige fra daginstitutioner over efter- og videreuddannelser til folkeoplysningen.

Målet er, at uddannelserne i Danmark skal give befolkningen bedre mulighed for at tage aktiv del i opbygningen og opretholdelsen af et bæredygtigt samfund.

UBU's ambition er, at "alle i Danmark skal (ud)dannes bæredygtigt".

Organisationerne under UBU vil bruge udviklings- og netværksaktiviteter, kommunikation og vidensdeling, konferencer og webinarer, politisk fortalervarbejde til at fremme bæredygtig undervisning på alle uddannelser.

Et af UBU's 8 partnerskaber er et folkeoplysende partnerskab, som koordineres af DFS. En lang række

af DFS' medlemsorganisationer er aktive i partnerskabet – bl.a. FORA, AOF Danmark, FOF Danmark, Højskolerne, Grundtvigsk Forum, Efterskolerne og Danmarks Biblioteksforening.

Det folkeoplysende partnerskab har i løbet af 2024 arbejdet indgående med en fondsansøgning, som skal sætte yderligere fart på bæredygtigheden i folkeoplysningen. Vi forsøger at få finansiering til en pulje, hvor folkeoplysende aktører kan søge om penge til konkrete bæredygtige projekter. Målet er at få flere bæredygtige aktiviteter i den folkeoplysende verden, men også at de eksisterende folkeoplysende aktiviteter bliver mere bæredygtige. Samtidigt er erfaringsudveksling centralt for det ønskede projekt, og vi ønsker at skabe de bedst mulige rammer for et samarbejde mellem de folkeoplysere, der allerede har stor erfaring med bæredygtighed og de folkeoplysere, der ikke har så meget erfaring med at arbejde med bæredygtighed, men som meget gerne vil i gang.

Millioner fra fire fonde

Arbejdet med UBU nåede en milepæl i 2024.

De otte partnerskaber for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling modtog 16 millioner kroner i støtte frem til 2027.

Det var fire fonde, der gik sammen om den vigtige bevilling: Villum Fonden, Nordea-fonden, Grundfos Fonden og Novo Nordisk Fonden.

Med den økonomiske saltvandsindsprøjtning fik UBU flere muskler, der skal bruges til at sikre, at alle uanset alder og baggrund får en grundlæggende forståelse af, hvad det vil sige at leve bæredygtigt.

Det gav muligheder for, at også de folkeoplysende skoler kan gøre endnu mere for at klæde befolkningen på til at træde ind i det bæredygtige samfund.

Kim Nøhr Skibsted, direktør for Grundfos Fonden, har været med til at samle de fire fonde om støtten.

”Vi anser det som en national opgave at tænke på kloden og dem, der kommer efter os, ved at sikre bæredygtig dannelse. De unge ved, hvad der skal til, og der er allerede taget et kvantespring ved, at så mange partnere er gået sammen om en lang række forslag til, hvordan bæredygtighed kan fremmes i både uddannelsernes indhold, drift og samarbejde med omverdenen. Den mission vil vi gerne understøtte og bidrage til at råbe politikerne op,” udtalte han i en pressemeddelelse fra UBU i forbindelse med bevillingen.

I løbet af året har DFS' UBU-ansvarlige faciliteret en række møder for partnerskabet for folkeoplysende aktører under UBU.

Derudover har DFS deltaget i konferencer og udviklingsdage, hvor repræsentanterne fra de 80 deltagende organisationer har udvekslet erfaring og dele viden.

Folkeoplysningens Dag og Pris

Demenskor i Danmark vandt Folkeoplysningens Pris

Blandt 28 indstillede projekter blev det et stærk partnerskab bestående af Danmarks Radio, Sangens Hus, Alzheimerforeningen og Aalborg Universitet, der løb med Folkeoplysningens Pris 2024.

”Glemmer du, så husker jeg det ord for ord.”

Sådan indledte Dansk Folkeoplysning Samråds formand, Per Paldan Hansen, sin tale, da han udråbte vinderen af Folkeoplysningens Pris 2024.

Linjerne fra Liva Weels smukke sang syntes passende, da det var Demenskor i Danmark der blev kåret som vinder af prisen.

Fællessang, der bliver til fællesskab, er omdrejningspunktet i initiativet Demenskor i Danmark, som Alzheimerforeningen, Sangens Hus, Aalborg Universitet og Danmarks Radio står bag.

Initiativet består af flere forskellige komponenter.

Mange danskere er blevet rørt og oplyst af DR's dokumentarserie 'Demenskoret,' hvor man følger et kor, der består af mennesker med demens.

I kølvandet på programmet har initiativet Demenskor i Danmark sørget for, at hundredvis af korledere er blevet uddannet i at lede korsang for mennesker med demens.

Samtidig har medarbejdere på plejehjem, aktivitetscentre og demenscafeer fået sangkurser i, hvordan de kan styrke sangen, når mennesker med demens samles hos dem.

Også over alt i den folkeoplysende verden – blandt andet i regi af flere aftenskoler – er demenskor blevet skabt i forlængelse af programmet, der har skabt opmærksomhed og viden om, hvad sang gør for mennesker med demens

Initiativet har således skabt en uomgængelig forandring i vores samfund.

”Når folkeoplysning er bedst, rykker det os mennesker tættere sammen og forandrer noget både i det enkelte menneske og i vores fælles samfund. Det er Demenskor i Danmark et pragteksempel på. Initiativet slår tonen an for fremtidens folkeoplysning ved – gennem et stærkt partnerskab – at finde nye veje og skabe nye fællesskaber i den folkeoplysende verden,” sagde Per Paludan Hansen, formand i Dansk Folkeoplysnings Samråd i forbindelse med kåringen af Folkeoplysningens Pris 2024.

Prisen blev overrakt på Folkeoplysningens Dag d. 30. oktober på Kosmopol i København. Dansk Folkeoplysnings Samråd har de seneste tre år uddelt Folkeoplysningens Pris for at fejre folkeoplysningen og den sammenhængskraft, som den skaber i samfundet.

Demenskor i Danmark modtog sammen med prisen 10.000 kr., der er øremærket til at udbrede det folkeoplysende initiativ.

Årets jury bestod af Søren Peter Hansen, direktør, FOF Aarhus, Kirsten Ida Enemark, viceformand, Roskilde Festival Højskole, Pia Sverdrup, bestyrelsesmedlem i DAOS, Annemarie Balle, formand for Folkevirke, og Sofie Nymand Ammundsen, analysekonsulent, Dansk Folkeoplysnings Samråd.

JURYENS MOTIVATION

Juryen hylder initiativet for at træde op på den store klinge og skabe landsdækkende folkeoplysning og fællesskaber gennem musikken.

”Demenskor i Danmark får prisen, fordi der er tale om et helt ekstraordinært stærkt partnerskab, som med stor gennemslagskraft har skabt forandring hos mennesker og for vores fælles samfund, og det viser dermed vejen frem for endnu mere samarbejde i folkeoplysningen.

Initiativet viser os, hvordan sproget og livsglæden for en stund kan vende tilbage med korsang og fællesskab – to af folkeoplysningens stærkeste komponenter. Der opstår fællesskab hos en målgruppe, hvor nye relationer ofte synes umulige på grund af sygdom.”

DE ØVRIGE NOMINEREDE

’Andelsgaarde’,

’Maratonsang’ (Vartovkollegiet),

’Det Store Ålegræsinitiativ’
(Tænk tanken Hav)

’Vild Med Vilje’.

”NÅR FOLKEOPLYSNING ER BEDST, RYKKER DET OS MENNESKER TÆTTERE SAMMEN OG FORANDRER NOGET BÅDE I DET ENKELTE MENNESKE OG I VORES FÆLLES SAMFUND. DET ER DEMENSKOR I DANMARK ET PRAGTEKSEMPEL PÅ.”

Per Paludan Hansen, formand Dansk Folkeoplysnings Samråd

FOLKEOPLYSNINGENS DAG FOR FULDE HUSE

Folkelig grøn omstilling var temaet for Folkeoplysningens Dag 2024, og aktører fra hele landet deltog i dagen, der blev afholdt i København.

Der var ikke flere ledige pladser, da Dansk Folkeoplysnings Samråd i efteråret blændede op for Folkeoplysningens Dag under temaet ”Folkelig grøn forandring”.

Dagen var fyldt med engagerede deltagere fra hele den folkeoplysende verden, veloplagte foredragsholdere, vigtige samtaler og håb for fremtiden.

Pianist Kristian Bach startede dagen med sangen fra Højskolesangbogen ’For vist vil de komme’, og DFS’ formand Per Paludan Hansen bød velkommen.

Michael Minter fra Concito gjorde os dernæst klogere på bæredygtig forandring i hverdagen og på, hvad der skal til – både individuelt og som samfund – hvis vi for alvor skal gå fra holdning til handling.

I den proces kan man som folkeoplysende aktør støde på mange udfordringer. Nogle af disse tog dagens moderator Nina Bendixen op sammen

med Det Grønne Monopol bestående af Michael Thagaard, forstander på Langelands Efterskole og bæredygtighedskoordinator hos Efterskoleforeningen, Thomas Sture Rasmussen, verdensmålskoordinator hos Biblioteksforeningen og Lise Holm-Rasmussen, stifter af handleRUM og konsulent for bæredygtighedsaktiviteter i Fora i Hvidovre. De debatterede en række dilemmaer om folkeoplysningens bidrag til den grønne omstilling.

Konkrete eksempler på grøn folkeoplysning blev leveret af samarbejdspartnerne Lotte Vang, chef for grøn omstilling i Hjørring Kommune, og Dorthe Lykke Olsen, udviklingskonsulent i LOF, samt Lisa Kimiko Makhholm, klima- og miljømedarbejder i Brøndby Kommune, og Sylwia Tawadrous, organiseringskonsulent i Democracy X. De inspirerede både hinanden og resten af salen, da de fortalte om deres klimarettede samarbejder på tværs af lokale foreninger, kommuner og borgere.

Efter prisuddelingen af Folkeoplysningens Pris startede dialogerne for alvor ude i fire grønne laboratorier, hvor deltagerne fik inspiration og konkrete værktøjer til at arbejde med den grønne dagsorden.

Bent Mariager, stifter af Grønne nabofællesskaber, delte ud af sin erfaring om skalerbar, social klimahandling. Johannes Schönau, bæredygtighedskonsulent hos Højskolerne og lærer på Egmont Højskolen, og Marie Holt Richter, researcher og formidler fra Nordisk Netværk for Voksnes Læring, tog snakken om, hvordan vi sætter fokus på klimakrisen uden at skabe angst og apati.

Fokus på klimakrisen gennem kulturevents tog Søs Krogh Vikkelsøe, leder af Kulturværftet, sig af, mens Torben Stenstrup, landsformand hos DOF, udfoldede aftenskolernes potentiale til grøn omstilling i det sidste laboratorium.

Tilbage i den store sal gav Mikkel Klausen, chef for uddelinger, udvikling og kommunikation hos LB Foreningen, og Sara Line Bohn, projektchef hos Nordea-fonden, deres perspektiver på, hvad fonde lægger vægt på ved valg af projekter og samarbejdspartnere.

Politisk håndsækning til de folkeoplysende skoler

2024 blev året hvor børne- og undervisningsministeren varslede, at han ville ryste posen på blandt andet ungdomsuddannelsesområdet, hvilket også vil påvirke flere folkeoplysende skoleformer. Samtidigt fik flere af de folkeoplysende skoler en økonomisk håndsækning fra Christiansborg i løbet af året.

2024 var knap nok gået i gang, før Dansk Folkeoplysnings Samråd sendte en pjece om de folkeoplysende skoletilbud ud til de såkaldte KUI-vejledere (den kommunale ungeindsats), der sidder ude i landets kommuner.

I pjecen kan de læse om de folkeoplysende skoletilbud, hvilke styrker de har og personlige historier om, hvordan skolerne har gjort en stor forskel for den enkelte unge, hvis vej gennem tilværelsen har taget et sving af forskellige årsager.

Pjecen blev udviklet i samarbejde med Daghøjskoleforeningen, Efterskoleforeningen, Folkehøjskolerne Forening i Danmark, Foreningen af Frie Fagskoler, Ungdomsskoleforeningen og oplysningsforbundene (AOF, DOF, FOF, Fora og LOF).

I forbindelse med at pjecen blev udsendt til landets kommuner, udtalte DFS' formand, Per Paludan Hansen:

”Vi ved, at ungevejlederne i landets kommuner forsøger at finde de bedste løsninger for de unge, der har brug for ekstra støtte på vejen. Forhåbentligt kan pjecen vise, at de folkeoplysende skoler kan være netop den hjælp, der skal til, og ikke mindst understrege den store opgave, som skolerne løfter.”

2024 var samtidigt året hvor mange i uddannelsesverdenen – også de folkeoplysende skoler – havde blikket rettet stift mod Christiansborg, da regeringen i oktober lancerede sit udspil til en omfattende reform af ungdomsuddannelserne.

I udspillet foreslog regeringen at etablere en ny ungdomsuddannelse, som forbereder de unge til de erhvervs- og professionsrettede uddannelser. Uddannelsen skal hedde epX.

Regeringen foreslog også, at 10. klasse afskaffes som selvstændigt tilbud og i stedet integreres i epX'en.

Men regeringens reformudspil indeholdt dog en bevarelse af 10. klasse på to folkeoplysende skoleformer – nemlig efterskoler og frie fagskoler.

Eleverne kommer dog ikke længere til at kunne aflægge folkeskolens prøver i 10. klasse på efterskoler. Det 10. skoleår kan afsluttes med interne prøver – som ikke kan bruges til at forbedre elevernes karaktergennemsnit fra folkeskolens afgangseksamen i 9. klasse.

DFS indkaldte til møder for de medlemmer, der var direkte eller indirekte berørt af de mange ændringer, som regeringens varslede med udspillet.

Flere kan komme på efterskole og højskole og frie fagskoler

Udspillet om en reform af ungdomsuddannelsesområdet var omfattende og bød ikke kun på en ny ungdomsuddannelse og afskaffelsen af 10. klasse.

En nyhed i udspillet, som de glædede sig over hos Efterskoleforeningen var, at der blev afsat penge til, at flere unge kan komme på efterskole. En pulje på 20 mio. kr. ekstra fra 2030 og 45 mio. kr. ekstra fra 2031 skal sikre, at unge fra familier med få penge helt eller delvist kan få betalt deres efterskoleophold.

Andre politiske aftaler i årets løb havde også betydning for de folkeoplysende skoler.

I oktober indgik Regeringen og SF, Radikale Venstre og De Konservative en politisk aftale – ”Ungeløftet” – der skal hjælpe med at løfte de ca. 43.000 unge, som hverken er i uddannelse eller har et arbejde.

DFS som fokus på de unges vej i livet på et møde med Folkemødet ved navn ”En fremtid for alle unge – vi har svaret!”

Foto: Højskolerne

I den blev der også afsat 40 mio. kr. over en 4-årig periode til en pulje, som skal skabe bedre mulighed for at unge uden uddannelse eller beskæftigelse kan komme på højskole. Puljen skal administreres af Højskolerne.

En anden folkeoplysende skoleform, der blev tilgodeset i den aftale, er de frie fagskoler. Tilskuddet til frie fagskoler blev med aftalen forhøjet med 40 mio. kr. fra 2025 til 2028. Pengene skal give skolerne bedre rammebetingelser for at levere en undervisning af høj kvalitet og skabe motiverende undervisning for elever, der har brug for at genfinde motivationen for at lære.

De nye midler tildeles gennem en direkte forhøjelse af Frie Fagskoler statsstilskud, hvilket glædede Frie Fagskoler formand, Jesper Bienkowski, da det vil give skolerne markant bedre muligheder for at støtte disse unge på deres videre vej.

”Det er meget glædeligt at se, at vores arbejde med at støtte unge bliver anerkendt og styrket. Vi arbejder hver dag for at hjælpe unge med at finde deres vej i livet, og med denne økonomiske støtte kan vi udvide vores indsats og nå endnu flere, der står uden job

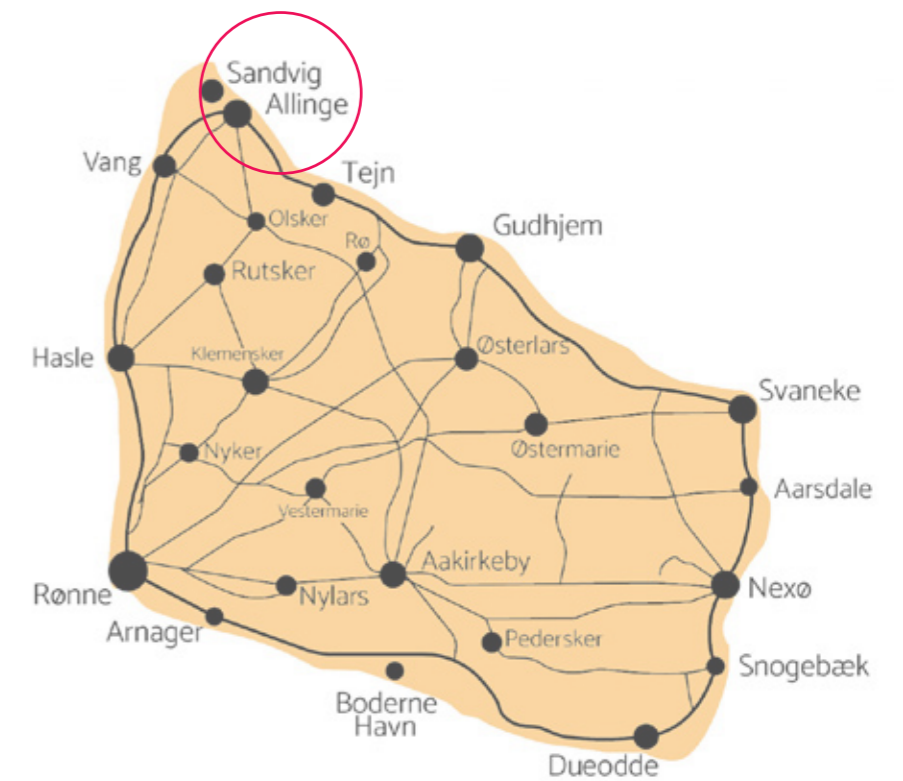
eller uddannelse. Så det er absolut en bekræftelse af frie fagskoler betydning. Det vil jeg gerne sige regeringen og alle aftalepartierne en kæmpe tak for,” udtalte Jesper Bienkowski i en pressemeddelelse i forbindelse med aftalen blev indgået.

Unge trivsel på dagsordenen

I 2024 udarbejdede Trivselskommissionen sine 35 anbefalinger til, hvordan vi som samfund bliver bedre til at fremme børn og unges trivsel.

Det er et arbejde, som flere af DFS' medlemmer har fulgt med interesse, fordi de folkeoplysende aktører kan spille en central rolle, når det kommer til at gøre anbefalingerne til virkelighed.

Det var derfor Trivselskommissionens formand, Rasmus Meyer, var forbi DFS' bestyrelse for at holde et oplæg og Hanne Kirk, som er en del af Trivselskommissionen og fra Ungdomsskoleforeningen, holdt oplæg for en gruppe af vores medlemmer.

Folkemødet

DFS og medlemmer indtager ny scene på Folkemødet

På Folkemødet på Bornholm 2024 havde DFS slået sig sammen med Grundtvigsk Forum og Georg Stage og sammen havde vi en scene på den smukke skønnert Lilla Dan.

På scenen var der arrangementer fra morgen til aften. Lige fra fællessang og folkeoplysning til debatter og quizzes takket været en lang række af vores medlemsorganisationer, som DFS stillede scenen til rådighed for.

Derudover afholdt DFS arrangementet "Bobler i Civilsamfundet" sammen med Center for Frivilligt Socialt Arbejde og Frivilligrådet i 'Domen' på Folkemødet.

DFS-formand, Per Paludan Hansen deltog i debatter på Folkemødet om blandt andet foreningernes bøl med banken arrangeret af Merkur Andelskasse og en debat om hverdagsdemokratiet arrangeret af Mandag Morgen.

DFS havde selv arrangeret debatten "Digitale ekko-kamre eller meningsfulde fællesskaber?" med DFS-formand, Per Paludan Hansen, Mikkeline Thomsen, Partner i Analyse & Tal og Birgit S. Hansen borgmester i Frederikshavn. Her debatterede de, hvorvidt sociale medier giver en polariseret debat eller styrker fællesskabet og den konstruktive dialog.

Resten

Og alt det andet ...

Folkeoplysningen i tal

I 2024 har DFS igennem projekt Folkeoplysning i Tal påbegyndt en større systematisk dataindsamling på tværs af DFS' medlemskreds. Det sker på baggrund af en beslutning, som blev taget af DFS' bestyrelse i 2023.

Med tallene ønsker DFS at følge udviklingen blandt de folkeoplysende organisationer for at få argumenter til at skaffe bedre vilkår og flere ressourcer og tydeliggøre folkeoplysningens samlede udbredelse og betydning for samfundet. Projekt Folkeoplysning i Tal skal med andre ord blandt andet bruges til at styrke DFS' politiske interessevaretagelse.

Projektet er skudt i gang i 2024 og vil i 2025 integreres som en fast del af DFS' interessevaretagelsesarbejde.

Puljer

Klimakærlig madskole. Håndværk som værn mod mistrivsel. Aktivist-skole for unge. Det er blot nogle af de projekter, som kunne gå fra at være idéer på tegnebrættet til at blive til virkelighed, fordi de fik bevilget penge fra DFS' puljer.

DFS uddelte knap 2,5 millioner kroner til i alt 31 projekter fra tre puljer.

DFS' egen udviklingspulje har bevilget penge til ni projekter. Fra Kulturministeriets pulje til lokal folkeoplysning, som DFS administrerer, er der blevet bevilget penge til 15 projekter.

Derudover har syv organisationer modtaget penge fra DFS' Støttepulje. Her er tale om penge til økonomisk trængte organisationer.

Der er blevet søgt for knap 4,2 millioner kroner og uddelt knap 2,5 millioner kroner.

Årets tema for udviklingspuljerne var i 2024 FN's Verdensmål.

Netværksmøder

Gennem året har vi holdt en række møder i vores forskellige netværk. Nogle af netværkene har en fast kadence andre mødes mere ad hoc om politiske sager eller aktuelle oplæg.

I DFS' bæredygtighedsnetværk har vi blandt andet haft besøg af professor emeritus Jesper Læssøe, der har holdt et inspirerende oplæg om bæredygtig dannelse.

I netværket Folkeoplysningens Kommunikationsnetværk (FoKo) har vi haft oplæg om alt fra AI-genereret billeder og video til et oplæg om den seneste udvikling på LinkedIn.

Partnerskab med Danmarks Radio

I løbet af 2024 har DFS indgået et partnerskab med Danmarks Radio. Formålet med partnerskabet er på den ene side, at DR håber at deres store satsninger kommer til at leve uden for skærmen og dels at DFS-medlemmer kan bruge det momentum, som DR skaber, når de med deres store gennemslagskraft sætter fokus på det emne.

Således har Danmarks Radio leveret materiale til fri afbenyttelse og holdt oplæg for DFS' medlemmer om deres kommende programmer om blandt andet Grundtvig, om deres store grundlovsfest, om dokumentarserier "Demenskoret" og "Velkommen til frontlinjen" og deres drama-dokumentar "Slave af Danmark."

Det har ført til at en række af DFS' medlemmer har etableret en række aktiviteter, der har lagt sig i slipstrømmen af programmerne.

Nyhedsbrev og sociale medier

DFS bruger mange ressourcer på at kommunikere til vores interessentlandskab i form af medlemmer, politikere, embedsværket, samarbejdspartnere mv.

Vores nyhedsbrev, der har over 2000 abonnenter, er en central kanal til at nå ud med vores budskaber. I løbet af 2024 har vi øget vores såkaldte åbnings- og klikrater på nyhedsbrevet, der viser, at der er en stigende interesse for de nyheder om folkeoplysningen, som DFS udgiver.

Vi er også aktive på LinkedIn og har oprettet en profil på mediet Bluesky. Derimod har vi skruet ned for aktiviteten på de sociale medier X og Facebook.

DFS har i løbet af 2024 også udarbejdet og implementeret en ny kommunikationsstrategi for at styrke vores kommunikation.

Debatindlæg

Læserbreve, kommentarer og kronikker er et vigtigt redskab til at komme ud med DFS' synspunkter. I løbet af 2024 har DFS fået udgivet følgende debatindlæg:

"Foreningslivet er truet. Gode intentioner drukner i papirarbejde," Per Paludan Hansen, Kristeligt Dagblad, 26. januar. Om bureaukratisering og bankbøvl i foreningslivet.

”Oplysning og dialog om Israel/Palæstina-konflikten er vigtigere end nogensinde,” Berlingske, 17. februar, Per Paludan Hansen. Om et oplæg på et bibliotek, der blev aflyst på grund af trusler på sociale medier.

”Foreninger kæmper fortsat med bankbureaukrati”, Jyllands Posten, 9. april, Per Paludan Hansen m.fl. Om bureaukrati og bankbøvl i foreningslivet.

”Uddannelsesinstitutioner: Virksomhederne kender ikke muligheder for efteruddannelse af voksne”, Altinget, 25. april, Per Paludan Hansen og Pernille Brøndum. Om behovet for opøgende arbejde når det kommer til voksenundervisning.

”Husk at få folket med. Grundtvigs tanker kan bidrage til den grønne omstilling”, Kristeligt Dagblad, 13. juni, Per Paludan Hansen.

”Algoritmer splitter den offentlige debat”, Altinget, 30. september, Per Paludan Hansen.

”Svaret på voksnes læsevanskeligheder er skræddersyet undervisning og opøgende arbejde”, A4 Medier, 17. december, Per Paludan Hansen.

DFS’ formand med i Magtudredningen

Et hold forskere er i gang med at gennemføre en ny magtudredning – Magtudredningen – som skal skabe viden om demokratiets aktuelle tilstand. Det bliver en

opfølgning på en tilsvarende udredning fra 2003. En følgegruppe bestående af 30 medlemmer skal give input til forskerne og senere understøtte formidlingen af resultaterne.

Det indgik i den politiske aftale, at et af medlemmerne skulle udpeges af Dansk Folkeoplysnings Samråd. DFS pegede på formand Per Paludan Hansen.

Formålet med Magtudredningen 2.0 er at etablere et solidt grundlag for den politiske samtale blandt borgere og beslutningstagere om, hvordan man kan sikre levedygtigheden og legitimiteten af det danske demokrati i en verden præget af nye udfordringer. Per Paludan vil blandt andet have fokus på de barrierer, der er for nogle samfundsgruppers adgang til magten og på civilsamfundets rolle i demokratiet. Der er afsat fem år til projektet.

Organisationen

Nyt i bestyrelsen og sekretariatet

Farvel og velkommen til medlemmer

Landsforeningen Praktisk Økologi blev optaget som ordinært medlem på DFS’ repræsentantskabsmøde.

2024 var også året, hvor vi måtte sige farvel til et medlem gennem flere år, Coop, der meldte sig ud af DFS.

Genvalgte medlemmer

På repræsentantskabsmødet blev fem kendte ansigter genvalgt til DFS’ bestyrelse.

Der er tale om bestyrelsesmedlemmerne direktør i AOF, John Meinert Jacobsen, daværende sekretariatschef i Ungdomsskoleforeningen, Ejnar Bo Pedersen, sekretariatsleder i Dansk Oplysnings Forbund, Henrik Christensen, forstander på Tommerup Efterskole samt medlem af Efterskoleforeningens bestyrelse, Peter Munk Povlsen og sekretariatsleder i FOF Benedikte Marie Kaalund.

De blev alle fem valgt for to år på posten.

Ny politisk konsulent

I sekretariatet bød 2024 også på ansættelsen af politisk konsulent Signe Højsteen, der kom fra en stilling i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Signe Højsteen

DFS' medlemmer og associerede medlemmer

Medlemmer

- AOF-Danmark
- Atlantsammenslutningen
- Daghøjskoleforeningen
- Dansk Amatør Orkester Samvirke, DAOS
- Dansk Kvindesamfund
- Dansk Oplysnings Forbund, DOF
- Landsforeningen for dramatisk virksomhed, DATS
- Demokrati i Europa, DEO
- Efterskoleforeningen
- Europabevægelsen
- FN-forbundet
- Folk & Sikkerhed
- Folkehøjskolernes Forening i Danmark
- Folkeligt Oplysnings Forbund, FOF
- Folkeuniversiteterne i Danmark
- Folkeuniversitetets Komitestyrelse
- Folkevirke
- Fora
- Foreningen NORDEN
- Frie Fagskoler
- Dansk Friskoleforening
- Fritid & Samfund
- Grundtvigsk Forum
- Grænseforeningen
- Grøn Hverdag

- Komiteen for Sundhedsoplysning
- Korliv
- Kulturhusene i Danmark
- Kvindernes U-landsudvalg, KULU
- Liberalt Oplysnings Forbund, LOF
- Netværk for Økologisk Folkeoplysning og Praksis
- Nyt Europa
- Praktisk Økologi
- Sager der samler
- Sammenslutningen af Lokalarkiver
- Sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer
- Socialistisk Folkeoplysningsforbund, SFOF
- Ungdomsskoleforeningen

Associerede medlemmer

- AFS Interkultur
- AKKS -Amatørkultur i Danmark
- Amatørmusik Danmark
- Brobyggerne
- Danmarks Biblioteksforening
- Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig
- Den frie Lærerskole
- Nordic Bildung
- Ungdomsskolelederne

DFS' bestyrelse

Per Paludan Hansen

Valgperiode 2023-2025 – Formand for bestyrelsen – Sekretariatsleder i LOF

Benedikte Kaalund

Valgperiode 2024-2026 – Sekretariatsleder i FOF

Helle Bøtcher

Valgperiode 2023-2025 – Formand for Foreningen af Daghøjskoler

Ejnar Bo Pedersen

Valgperiode 2024-2026 – Sekretariatschef i Ungdomsskoleforeningen

Henrik Christensen

Valgperiode 2024-2026 – Sekretariatsleder i DOF

John Meinert Jacobsen

Valgperiode: 2024-2026 – Administrerende direktør i AOF-Danmark

Lars Bangert Struwe

Valgperiode 2023-2025 – generalsekretær – Atlantsammenslutningen

Lise Korsgaard

Valgperiode 2023-2025 – Sekretariatsleder – Grundtvigsk Forum

Peter Munk Povlsen

Valgperiode 2024-2026 – Medlem af Efterskoleforeningens bestyrelse

Marlene Berth Nielsen

Valgperiode: 2023-2025 – Souschef og udviklingskonsulent i oplysningsforbundet FORA

Stine Hohwü-Christensen

Udviklingskonsulent – Medarbejderrepræsentant

Netværk i DFS

- Bæredygtighedsnetværk
- Folkeoplysningens Kommunikationsnetværk (FoKo)
- Sekretariatsledernetværk

Oversigt over DFS-repræsentation i eksterne repræsentantskaber, råd og nævn i 2024

Bibeskæftigelsesnævnet:

Ejner Bo Pedersen, Ungdomsskoleforeningen

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), repræsentantskabet:

Henrik Christensen, DOF

Dansk Kulturinstitut, repræsentantskabet:

Per Paludan Hansen, LOF

Den uafhængige Politiklagemyndighed:

Ejnar Bo Pedersen, Ungdomsskoleforeningen

Dommerudnævnelsesrådet:

Benedikte Kaalund, FOF

Følgegruppen for Magtudredningen 2.0:

Per Paludan Hansen, DFS

International Council for Adult Education (ICAE)

Per Paludan Hansen, LOF

Pressenævnet:

Peter Munk Povlsen, Efterskoleforeningen

Referencegruppe for danskundervisning

John Meinert Jacobsen, AOF Danmark

Referencegruppe for forsøgs- og udviklingsprojekt vedrørende indsatsudvikling af modeller for screening og undervisningstilbud

Marlene Berth Nielsen, FORA

Rådet for Menneskerettigheder:

Rasmus Nørlem, DEO

Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet):

John Meinert Jacobsen, AOF Danmark

Udvalget om ændring af offentlighedsloven:

Lisbeth Trinskjær, Folkehøjskolernes Forening

Dansk Folkeoplysnings Samråd er en paraplyorganisation for 38 landsdækkende folkeoplysende organisationer. Vores hovedopgave er at styrke folkeoplysningens vilkår og vedkommenhed i Danmark. Det gør vi gennem betjening af vores medlemsorganisationer, politisk interessevaretagelse og etablering af samarbejder og partnerskaber med både medlemsforeninger og eksterne partnere.

